

28.09.2026

**MAKTABGACHA TA’LIM SIFATINI TA’MINLASHNING ZAMONAVIY
PARADIGMALARI ASOSIDA BO‘LAJAK TARBIYACHILARNING IJODIY
KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH**

Egamberdiyeva Maftuna Karimboy qizi

Xalqaro Nordik universiteti mustaqil izlanuvchisi, o‘qituvchisi

maftunaegamberdiyeva317@gmail.com 97-607-33-53

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.23254154>

Annotatsiya. Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlashning zamonaviy paradigmalari asosida bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Zamonaviy maktabgacha ta’lim tizimida pedagog shaxsining kreativ fikrlashi, innovatsion faoliyatga tayyorligi va ta’lim jarayonini loyihalash kompetensiyalarini shakllantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Tadqiqotda kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan va faoliyatga asoslangan yondashuvlar tahlil qilinib, bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasining pedagogik imkoniyatlari ochib berilgan. Shuningdek, ta’limiy vositalardan samarali foydalanish, interfaol metodlar, loyiha faoliyati hamda refleksiv yondashuv asosida pedagogik tayyorgarlikni takomillashtirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, sifat, zamonaviy paradigma, bo‘lajak tarbiyachi, ijodiy kompetensiya, kreativlik, pedagogik texnologiya, ta’limiy vositalar.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы развития творческих компетенций будущих воспитателей на основе современных парадигм обеспечения качества дошкольного образования. Анализируются компетентностный, личностно-ориентированный и деятельностный подходы, направленные на совершенствование профессиональной подготовки будущих педагогов. Раскрываются возможности использования образовательных средств, инновационных методов обучения и проектной деятельности для формирования творческого потенциала будущих воспитателей.

Ключевые слова: дошкольное образование, качество образования, современные парадигмы, будущий воспитатель, творческая компетентность, инновационные технологии, образовательные средства.

Abstract. This article examines the development of creative competencies of future preschool teachers based on modern paradigms of ensuring the quality of preschool education. The study analyzes competence-based, learner-centered and activity-based approaches aimed at improving professional training of future educators. The possibilities of using educational tools, innovative teaching methods and project-based learning for developing creative potential of future preschool teachers are discussed.

Keywords: preschool education, education quality, modern paradigms, future teacher, creative competence, innovative technologies, educational tools.

Bugungi kunda maktabgacha ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligini yangi bosqichga olib chiqishni talab etmoqda [1;2]. Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual, ijtimoiy-emotsional va ijodiy rivojlanishi ko‘p jihatdan pedagogning kasbiy tayyorgarligi, dunyoqarashi hamda innovatsion faoliyatga tayyorlik darajasiga bog‘liq. Zamonaviy ta’lim paradigmasida pedagog faqat bilim beruvchi emas, balki

bolaning individual imkoniyatlarini aniqlovchi, rivojlantiruvchi muhit yaratuvchi va ijodiy faoliyatni tashkil etuvchi mutaxassis sifatida namoyon bo’ladi. Shu sababli oliy ta’lim jarayonida bo’lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish dolzarb ilmiy-pedagogik muammolardan biri hisoblanadi.

Maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlashning zamonaviy paradigmalarini kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik innovatsiyalar, shaxsga yo’naltirilgan ta’lim va amaliy faoliyatga asoslangan tayyorgarlikni o’z ichiga oladi [2;3]. Tadqiqot jarayonida maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlash va bo’lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalariga oid ilmiy-pedagogik manbalar tahlil qilindi. Tadqiqotda nazariy tahlil, taqqoslash, umumlashtirish, pedagogik kuzatish hamda ilg’or pedagogik tajribalarni o’rganish metodlaridan foydalanildi. Mazkur metodlar asosida bo’lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari aniqlandi. Ushbu yondashuvlar bo’lajak tarbiyachilarda mustaqil fikrlash, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish va kreativ yechimlar ishlab chiqish qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Maktabgacha ta’lim sifatini oshirish bugungi kunda pedagogik jarayonning mazmuni, shakli va metodlarini yangilashni talab qiluvchi muhim yo’nalishlardan biridir. Zamonaviy pedagogik paradigmalar ta’lim jarayonida bolaning shaxsiy rivojlanishini markazga qo’yish, pedagogning esa rivojlantiruvchi muhit tashkilotchisi sifatidagi rolini kuchaytirishga asoslanadi.

An’anaviy ta’lim modelida pedagog asosan tayyor bilimlarni yetkazuvchi sifatida qaralgan bo’lsa, zamonaviy paradigma asosida u bolaning mustaqil fikrlashi, ijodiy faolligi va individual qobiliyatlarini rivojlantiruvchi subyekt sifatida namoyon bo’ladi. Shu jihatdan, bo’lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki pedagogik vaziyatlarda ijodiy qaror qabul qilish kompetensiyalarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlashda quyidagi zamonaviy paradigmalar alohida e’tibor qaratiladi:

Zamonaviy paradigma	Mazmuni	Bo’lajak tarbiyachi kompetensiyalariga ta’siri
Kompetensiyaviy yondashuv	Bilimni amaliy faoliyatda qo’llashga yo’naltirish	Kasbiy va ijodiy kompetensiyalarni shakllantiradi
Shaxsga yo’naltirilgan ta’lim	Har bir bolaning individual imkoniyatlarini hisobga olish	Individual pedagogik yondashuvni rivojlantiradi
Faoliyatga asoslangan yondashuv	Bilimni faol tajriba orqali egallash	Mustaqil va kreativ fikrlashni rivojlantiradi
Innovatsion pedagogik yondashuv	Yangi metod va texnologiyalardan foydalanish	Pedagogning ijodiy faoliyatini kuchaytiradi

Jadval ma’lumotlaridan ko’rinadiki, zamonaviy pedagogik paradigmalar bo’lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligini nafaqat nazariy bilimlar asosida, balki amaliy faoliyat, mustaqil fikrlash va kreativ yondashuv orqali rivojlantirishga xizmat qiladi. Mazkur yondashuvlar pedagogning shaxsiy va kasbiy imkoniyatlarini kengaytirib, maktabgacha ta’lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida namoyon bo’ladi.

Pedagogik kompetentlik tushunchasi zamonaviy ta’lim tizimining asosiy kategoriyalaridan biri bo’lib, u mutaxassisning kasbiy faoliyatni samarali tashkil eta olish

28.09.2026

qobiliyatini anglatadi[4]. Ijodiy kompetensiya esa ushbu kompetentlikning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

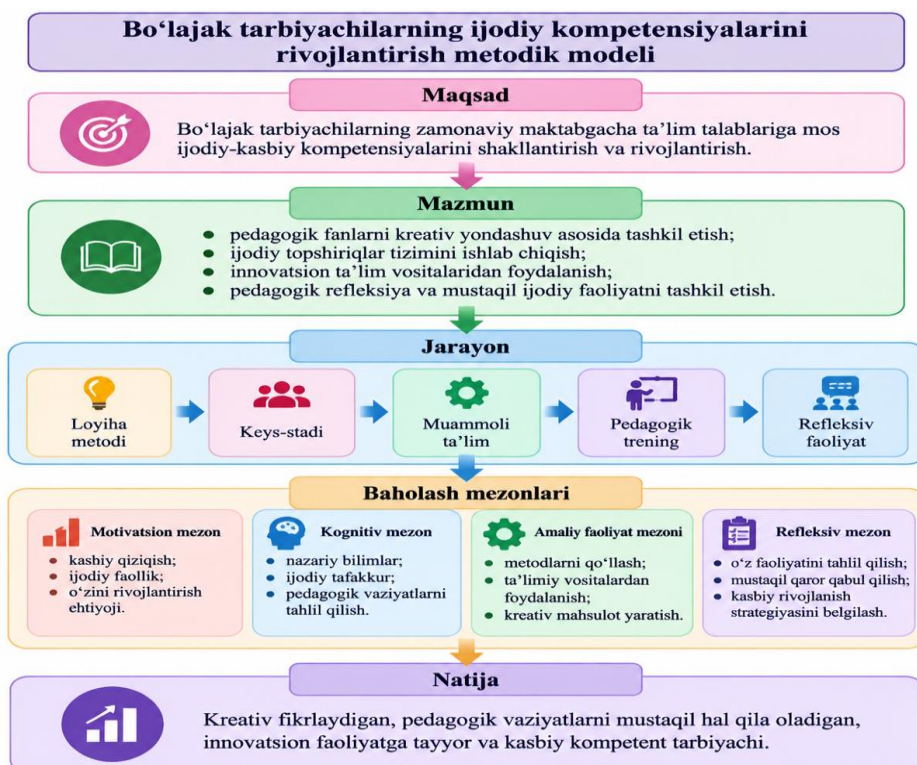
Bo‘lajak tarbiyachining ijodiy kompetensiyasi — bu pedagogik jarayonda yangi g‘oyalarni ilgari surish, nostandart vaziyatlarga mos yechim topish, ta’lim jarayonini loyihalash va bolalarning ijodiy rivojlanishini ta’minlashga yo‘naltirilgan bilim, ko‘nikma, malaka hamda shaxsiy sifatlar majmuasidir.

Bo‘lajak tarbiyachining ijodiy kompetensiyasi tarkibiy komponentlari

Komponent	Mazmuni
Motivatsion	Pedagogik ijodkorlikka qiziqish va ehtiyoj
Kognitiv	Kreativ faoliyatga oid bilimlarni egallash
Amaliy-faoliyat	Innovatsion metodlarni qo‘llay olish
Refleksiv	O‘z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish

Bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar hamda samarali ta’lim vositalaridan kompleks foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur metodik tizim bo‘lajak pedagoglarning kreativ fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi va kasbiy faoliyatga tayyorgarligini oshirishga yo‘naltiriladi. Unda ta’lim mazmunini ijodiy yondashuv asosida tashkil etish, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, amaliy topshiriqlar va loyihaviy faoliyat orqali talabalarni faol ishtirok etishga jalb qilish nazarda tutiladi.

Taklif etilayotgan metodik yondashuv interfaol metodlar, muammoli ta’lim, loyiha faoliyati, pedagogik treninglar hamda refleksiv usullar uyg‘unligiga asoslanadi. Bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayoni maqsad, mazmun, jarayon, baholash mezonlari va natijaviy komponentlarning o‘zaro bog‘liqligi asosida tashkil etiladi (1-rasm).

Mazkur metodik model bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini shakllantirish jarayonining maqsad, mazmun, jarayon va natijaviy komponentlari o‘zaro bog‘liqligini ifodalaydi. Modelda nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg‘unlashtirish, innovatsion metodlardan foydalanish hamda refleksiv faoliyat orqali pedagogik tayyorgarlikni takomillashtirish nazarda tutiladi.

Ushbu jarayon natijasida bo‘lajak tarbiyachilarda pedagogik tafakkur, innovatsion faoliyat olib borish qobiliyati, kreativ yondashuv va zamonaviy maktabgacha ta’lim talablariga mos kasbiy kompetentlik shakllanadi.

Ta’limiy vositalardan samarali foydalanish bo‘lajak tarbiyachilarni kasbiy tayyorlash jarayonining sifatini oshirishda muhim pedagogik omil hisoblanadi [6]. Mazkur vositalar yordamida talabalar nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg‘unlashtirish, pedagogik jarayonlarni loyihalash va turli vaziyatlarda samarali qarorlar qabul qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Zamonaviy ta’lim jarayonida multimedia texnologiyalari, elektron ta’lim resurslari, interfaol topshiriqlar, didaktik materiallar, vizual modellar hamda pedagogik o‘yin texnologiyalaridan foydalanish bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy faolligini oshirishga xizmat qiladi[5]. Ushbu vositalar asosida tashkil etilgan ijodiy faoliyat jarayonida talabalar bolalar bilan ishlashning samarali usullarini ishlab chiqish, mashg‘ulotlarni innovatsion shaklda tashkil etish, pedagogik muammolarni mustaqil hal qilish va har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish ko‘nikmalarini egallaydilar. Shunday qilib, ta’limiy vositalardan maqsadli foydalanish bo‘lajak tarbiyachilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog‘lash, pedagogik vaziyatlarga kreativ yondashish va ta’lim jarayonini samarali loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish imkonini beradi. Maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlashning zamonaviy paradigmalari sharoitida bo‘lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayoniga yangi talablar qo‘yilmoqda. Bugungi pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki bolaning ijodiy imkoniyatlarini ochib beruvchi, rivojlantiruvchi muhit yaratuvchi va innovatsion faoliyat olib bora oladigan mutaxassis bo‘lishi lozim.

Bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim mazmunini yangilash, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash hamda amaliy faoliyatga yo‘naltirilgan metodik tizimni yaratish orqali amalga oshiriladi.

Takomillashtirilgan metodika kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan va faoliyatga asoslangan yondashuvlarning integratsiyasiga asoslanib, bo‘lajak tarbiyachilarning kreativ fikrlash, pedagogik tashabbus va innovatsion faoliyat ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlash sharoitida bo‘lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan metodik tizimning takomillashtirilganligida namoyon bo‘ladi. Ishlab chiqilgan metodik yondashuv oliy ta’lim muassasalarida maktabgacha ta’lim yo‘nalishi talabalarini tayyorlash jarayonida foydalanish imkonini beradi. Shunday qilib, maktabgacha ta’lim sifatini oshirishning muhim shartlaridan biri — ijodiy kompetensiyaga ega bo‘lgan, zamonaviy pedagogik talablarga javob beradigan tarbiyachilarni tayyorlashdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni: O‘RQ–595-son, 2019-yil 16-dekabr // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. – Toshkent, 2019.

28.09.2026

2. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, 2019. – 39 b.
3. Mavlonova R.A., Rahmonqulova N.H. Maktabgacha pedagogika: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. – 304 b.
4. Hasanboyev J., To‘raqulov X., Haydarov M., Hasanboyeva O. Pedagogika: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2011. – 352 b.
5. Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017. – 176 b.
6. Egamberdiyeva M.K. Bo‘lajak tarbiyachilarda ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda ta’limiy vositalarning didaktik imkoniyatlari // *Ilm sarchashmalari: ilmiy-nazariy, metodik jurnal.* – 2026. – №5/2.